

LUNDS
UNIVERSITET

Samhällsvetenskapliga fakulteten
Sociologiska institutionen

“Det är inte bara att vara modern utan man måste ju kämpa lite för det också”

En kvalitativ studie om unga kvinnors upplevelser, värderingar och förhållningssätt
till föreställningar om den moderna respektive traditionella kvinnan

Författare: Emma Torberntsson

Kandidatuppsats: SOCK10, 15 hp

Vårterminen 2022

Handledare: Carl-Göran Heidegren

ABSTRAKT

Författare: Emma Torberntsson

Titel: "Det är inte bara att vara modern utan man måste ju kämpa lite för det också.": En kvalitativ studie om unga kvinnors upplevelser, värderingar och förhållningssätt till föreställningar om den moderna respektive traditionella kvinnan.

Kandidatuppsats: SOCK10, 15hp

Handledare: Carl-Göran Heidegren

Sociologiska institutionen, vårterminen 2022

Enligt det svenska jämställdhetsidealet ska kvinnor och män ha samma skyldigheter, rättigheter och möjligheter i samhället och ekonomisk och social makt ska fördelas jämlikt. Dock är jämställdhetsidealet ännu inte verklighet i det svenska samhället. Detta trots att idealet har en normerande effekt och att jämställdhet ofta förknippas med ett "modernt" Sverige. Kvinnor idag tar exempelvis större ansvar över familj, barn och hem. Detta går emot jämställdhetsidealet och påvisar att traditionella könsroller finns kvar idag. Att jämställdhetsidealet och traditionella könsroller existerar samtidigt kan orsaka en diskrepans mellan ideal och verklighet. Denna studie har därmed undersökt vilka föreställningar som finns hos kvinnor om den moderna respektive traditionella kvinnan. Samt hur kvinnorna upplever, värderar och förhåller sig till dessa föreställningar. För att undersöka detta har kvalitativ metod använts, där sex semistrukturerade intervjuer har genomförts med kvinnor i åldrarna 21-29 år. Resultatet visar bland annat att det finns en enhetlig syn på vad som skapar jämställdhet. Samt att jämställdhetsidealet är närvarande kring föreställningar om den moderna kvinnan och frånvarande kring föreställningar om den traditionella kvinnan. Det visar sig även att förhållningssätt till föreställningar om den moderna respektive traditionella kvinnan varierar beroende på livssituation, umgänge och värderingar.

Nyckelord: jämställdhet, jämställdhetsideal, föreställningar, den moderna kvinnan, den traditionella kvinnan, offentlighet, makt, medvetenhet.

Förord

Jag vill först tacka intervjupersonerna som tog sig tid och ville dela med sig av sina upplevelser, tankar och känslor. Ni har möjliggjort denna uppsats! Jag vill också tacka min handledare som har givit goda råd och väglett mig under uppsatsarbetet. Sist men inte minst vill jag tacka vänner som har givit givande input!

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.2 Syfte och frågeställning	2
1.3 Avgränsningar	2
1.4 Disposition	3
2. Tidigare forskning	3
2.1 Postfeminism och populärfeminism	3
2.2 Den moderna respektive traditionella kvinnan	5
2.3 Positionering i förhållande till tidigare forskning	6
3. Teoretiskt ramverk	6
3.1 Genus	6
3.2 Identitet	7
3.3 Makt	8
3.4 Positionering i förhållande till teoretiskt ramverk	10
4. Metod	10
4.1 Urval	10
4.2 Datainsamling	12
4.3 Analysmetod	13
4.5 Etiska överväganden	14
5. Analys	15
5.1. Föreställningar om den moderna kvinnan	15
5.2. Föreställningar om den traditionella kvinnan	17
5.3. Det gamla finns kvar	18
5.4. Mer än en mamma och fru	20
5.5. Att vara eller inte vara	23
5.5.1. Att falla in i roller	23
5.5.2. Är det jag eller yttre påverkan?	24
5.5.3. Att förändra sig	25
6. Slutsats och diskussion	28
6.1 Förslag på vidare forskning	29
8. Referenser	30
Bilaga	33
Intervjuguide	33

1. Inledning

Jämställdhet är idag en viktig del av svenskarnas självbild, politik och allmänna debatt. Enligt en rapport av Jämställdhetsmyndigheten från år 2021 anser 74% att jämställdhet är viktigt, men att Sverige skulle vara helt jämställt håller endast 8% med om. Rapporten visade att unga kvinnor mellan 16-24 år tycker att jämställdhet är viktigt i större utsträckning än övriga grupper, däribland män och andra åldersgrupper (Jämställdhetsmyndigheten 2021, s. 54). Även Sveriges regering anser att jämställdhet är viktigt och år 2014 framställde sig regeringen som feministisk, vilket syftar till;

“Att flickor och pojkar, kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sitt eget liv [...]” (Regeringskansliet 2019).

Det betyder att flickor, pojkar, kvinnor och män ska ha samma skyldigheter, rättigheter och möjligheter i samhället och att ekonomisk och social makt ska fördelas jämlikt (Jämställdhetsmyndigheten 2021, s. 41). Kvinnor och män ska få lika lön för lika arbete samt att obetalt arbete såsom barnomhändertagande och hushållsarbete ska delas lika. Kvinnor och män ska även ta lika stor plats i offentligheten och den ekonomiska tillväxten samt ha lika stor chans till ekonomiskt oberoende. Det är denna vision som skapar ett jämställdhetsideal i Sverige. Jämställdhetsidealet går därför att betrakta i uttryck som “ut med det gamla och in med det nya”. Detta eftersom kvinnor historiskt sett inte har haft samma möjligheter, skyldigheter och rättigheter som män. Samt att ekonomisk och social makt har fördelats ojämnt. Detta ideal blir intressant i kontrast till hur jämställdhet ser ut idag i Sverige. Fler kvinnor än män har numera eftergymnasial utbildning, kvinnor innehar chefspositioner och gapet mellan betalt och obetalt arbete minskar (SCB 2021; SCB 2018, s. 4, 10; SCB 2019). Trots detta återstår en könssegregerad arbetsmarknad och kvinnor har i högre grad chefspositioner inom kvinnodominerade yrken, kvinnor arbetar mer deltid och utför fortsatt mer av det obetalda arbetet (ibid). Det betyder att “det gamla” och “det nya” samexisterar och att jämställdhetsidealet är just ett ideal, inte en verklighet.

Trots att jämställdhet är ett ideal snarare än verklighet har det fått en normerande effekt. Fanny Ambjörnsson beskriver i studien *Tid att städa* (2018) att jämställdhet till viss del har blivit en norm och förknippas med ett modernt Sverige. I studien framkom det att kvinnor i

heterosexuella förhållanden kunde känna skam om de städade mer än sina män, vilket Ambjörnsson (2018) kopplade till jämställdhetsidealet. Att städa mer än sin man kan alltså anses vara motsatsen till jämställt och modernt beteende. Detta eftersom det påminner om ett historiskt system där kvinnor och män inte hade lika möjligheter, rättigheter och skyldigheter samt där kvinnan ansågs vara underordnad mannen (Ambjörnsson 2018, s. 15, 49-50, 145). Ambjörnssons koppling mellan städning och jämställdhetsidealet belyser ett intressant socialt fenomen; jämställdhetsidealet som skapare av nya föreställningar om den moderna kvinnan, och rädsla för att förknippas med egenskaper som kan ingå i en traditionell kvinnoroll. Fenomenet är särskilt intressant eftersom jämställdhetsidealet och verkligheten inte överensstämmer, samt att det påvisar att egenskaper som kan förknippas med en traditionell kvinnoroll nedvärderas. Denna uppsats ämnar därför att undersöka om detta kan vara ett fenomen i större utsträckning än i Ambjörnssons studie.

1.2 Syfte och frågeställning

Syftet med denna uppsats är att undersöka hur föreställningar om den moderna respektive traditionella kvinnan framställs, upplevs och värderas av unga kvinnor idag. Detta för att se om dagens jämställdhetsideal bidrar till nya föreställningar kring hur kvinnor ska vara och göra. Syftet med uppsatsen är också att få en inblick i vad unga kvinnor idag anser vara avvikande genom att undersöka deras förhållningssätt till föreställningarna om den moderna respektive traditionella kvinnan. Frågeställningarna lyder därmed:

Vilka föreställningar finns bland kvinnor i åldrarna 18-30 år kring att vara en modern respektive traditionell kvinna?

Hur upplever, värderar och förhåller sig kvinnorna till dessa föreställningar?

1.3 Avgränsningar

Det hade varit relevant att undersöka mäns föreställningar om en modern respektive traditionell man och hur de upplever, värderar och förhåller sig till dessa föreställningar. Detta eftersom kvinnors och mäns föreställningar, upplevelser et cetera kan vara närbesläktade och påverka varandra parallellt. Denna studie avgränsar sig dock till kvinnor i åldrarna 18-30 år på grund av uppsatsens begränsningar.

1.4 Disposition

I kapitel 2 presenteras tidigare forskning och i kapitel 3 presenteras teoretiskt ramverk som ansågs vara mest relevant för denna studie. Vald metod, urval, datainsamling, analysmetod samt etiska överväganden redogörs för i kapitel 4. Vidare diskuteras resultatet utifrån tidigare forskning och teoretiskt ramverk i kapitel 5. Slutsats och diskussion samt förslag på vidare forskning framförs i kapitel 6.

2. Tidigare forskning

I detta kapitel presenteras tidigare forskning som anses vara relevant för denna studies syfte och frågeställningar. Det framgick under sökningen efter tidigare forskning att det bland annat utförts flertal studier om fördelning av obetalt arbete och inställning till jämställdhet. Det finns även flertal studier om postfeminism som är gjorda de senaste tio åren, där främst framställningen av kvinnor som självständiga och maktfulla i media har studerats.¹ Studier som rör populärfeminism finns det dock färre av. Ovannämnda studier har givit en överblick över valt uppsatsämne. Studierna som presenteras i detta kapitel ansågs mest relevanta för att ge en överskådlig introduktion till valt uppsatsämne.

Databaser som användes i sökandet efter tidigare forskning var Google Scholar, Databases A-Z och LUBSearch. Sökorden: "jämställdhet", "postfeminism", "jämställdhetsideal", "modern women".

2.1 Postfeminism och populärfeminism

Ahl et al. (2018) har studerat hur svensk jämställdhetspolicy, med särskilt fokus på kvinnligt företagande, har utformats i Sverige. Författarna menar att svensk jämställdhetspolicy har förståelse för att kvinnor och män socialiseras olika, och att detta påverkar val av arbete. Trots denna vetenskap har jämställdhetspolicy blivit utformad på ett sätt som lägger ansvaret på kvinnan att anpassa sig till arbetsmarknaden och de egenskaper som eftertraktas, snarare än

¹ Exempel på studier:

Duvander, Ann-Zofie., Ferrarini, Tommy., Johansson, Mats. (2015). *Familjepolitik för alla? En ESO-rapport om föräldrapenning och jämställdhet*. Finansdepartementet: Elanders Sverige AB Stockholm.

Ichino, Andrea., Olsson, Martin., Petrongolo, Barbara., Skogman Thoursie, Peter. (2019). *Hur påverkar ekonomiska incitament och könsnormer fördelningen av barnomsorg mellan föräldrar?*. Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering.

Delaney, Helen & R. Sullivan, Katie (2021). *The political is personal: Postfeminism and the construction of the ideal working mother*. University of Auckland: Wiley.

Cossens, Sophie & Jackson, Sue. (2020). White, classed and gendered: pre-teen girls negotiate successful young womanhood. I *Gender and Education*, VOL. 32, NO. 2, ss. 211–226. Routledge: Taylor & Francis Group.

att anpassa arbetsmarknaden för kvinnor. Författarna kallar det för en postfeministisk jämställdhetsdiskurs. Postfeministisk jämställdhetsdiskurs syftar på att rättigheterna och möjligheterna numera finns för att kvinnor ska uppnå jämställdhet, men att det är kvinnornas individuella val som avgör deras position i samhället (Ahl et al. 2018).

Peterson McIntyre (2021) studerar i likhet med Ahl et.al hur jämställdhet fokuserar på kvinnors individuella val. Hon studerar detta genom att tala med kvinnliga bloggare om deras yrke. Petersson McIntyre menar att feminism har blivit populärt, och således ett redskap för att nå ut till större delar av befolkningen. De kvinnliga bloggarna i studien använde sig därmed av feminism för att nå ut till människor, snarare än att identifiera sig själva som feminister. I bloggarna, som främst riktades mot kvinnor, gavs intrycket att kvinnor kan välja att lämna en förtryckt position genom att "ta tag i sig själva" och skapa det liv de vill ha. Petersson McIntyre menar att detta skapar en föreställning om att kvinnors individuella val kan ge makt och självständighet. Lauri (2021) kallar detta fenomen för populärfeminism. Till skillnad från postfeminism uppmärksammar populärfeminism orättvisor och ojämlikhet i olika typer av media, men i syfte att sälja.

Unga kvinnor mellan 16-24 år anser att jämställdhet är viktigt i större utsträckning än andra grupper (Jämställdhetsmyndigheten 2021, s. 54). Detta kan vara en effekt av populärfeminism och jämställdhetsidealets ökade synlighet. Det kan även vara en effekt av GirlPower-trenden och postfeministiska inslag som uppkom under 90-talet, som exempelvis musikgruppen Spice Girls. GirlPower-trenden och 90-talets postfeminism anspelade på att kvinnor är maktfulla och kapabla att göra förnuftiga val. Det beskriver Pomerantz, Raby och Stefanik (2013) i sin studie av 12-17-åriga flickor i Kanada, där de studerar GirlPower-trendens och postfeminismens normerande effekt. Studien visade att flickorna inte har fått verktygen att förklara sexism de har upplevt eftersom de är övertygade om att samhället redan är jämställt, trots att de upplever särbehandling på grund av sitt kön. Pomerantz, Raby och Stefanik (2013) menar att detta grundade sig i flickornas motvilja att förknippas med offerskap.

2.2 Den moderna respektive traditionella kvinnan

Ambjörnsson (2018) har i sin studie *Tid att städa* intervjuat ett 30-tal personer med olika åldrar, kön, sexuell läggning och boendesituation om deras städpraktik. Som nämnts innan kunde vissa kvinnor i studien skämmas över att de städar mer än sin man som ett resultat av jämställdhetsidealets påverkan. Dock kunde vissa kvinnor låta bli att städa, vilket Ambjörnsson (ibid, s. 49) menar är en medveten revolt mot historisk kvinnlig förväntning, som i sin tur kan förknippas med en traditionell kvinnoroll. Den traditionella kvinnorollen innebar att ta hand om hem, barn och partner, utan att framstå som manisk. Det skulle vara en perfekt balans mellan att vara den privata sfärens vårdare och att framstå som inbjudande med ett vårdat yttre, och inte alltför upptagen med "struntsaker" som exempelvis städning (ibid, s. 45). Det skulle helst framstå som att kvinnans roll var naturlig på så sätt att hennes obetalda arbete okonstlat blev gjort i relation till andras förväntningar.

Numera har många kvinnor betalda heltidsarbeten och hög utbildning (SCB 2021; SCB 2019). Kvinnor gör alltså en revolt mot den traditionella kvinnorollen i form av att frigöra sig från ekonomiskt beroende. Trots detta kvarstår den traditionella kvinnorollen i form av att moderna kvinnor fortsatt tar mer ansvar över familj, hem och barn samtidigt som de förväntas ha ett betalt arbete. Att den moderna kvinnan inte är jämställd och är fortsatt förknippad med traditionellt kvinnliga sysslor kan bli något skambelagt. Den traditionella kvinnorollen förknippas med underordning, och traditionellt kvinnliga sysslor anses vara bakåtsträvande, improduktiva och icke-utvecklande (Ambjörnsson 2018). Moderniteten i sin tur förknippas med jämställdhet. Lundahl (2017) och Ambjörnsson (2018) beskriver att moderniteten temporaliseras, vilket innebär att människor kan anta att moderniteten innehar vissa attribut den egentligen inte har. Lundahl (2017) menar att människor skapar sin egen definition av vad modernitet är beroende på bakgrund och värderingar.

Känslan av att gå emot jämställdhetsidealet och att sitta fast i en traditionell kvinnoroll kan dessutom skapa frustration. Sohl (2019) undersöker hur vita över- och medelklass-kvinnor förhåller sig till jämställdhetsidealet i Sverige. Kvinnorna har länge bott utomlands där de har varit hemmafruar eller sysselsatt sig med arbete sporadiskt. När kvinnorna kom hem till Sverige uttalade de en frustration över att det fanns en förväntan på dem att arbeta. Denna studie påvisar att kvinnornas levnadssätt i Sverige inte överensstämmer med självupplevd klasstillhörighet, att förväntningar på kvinnor har förändrats samt jämställdhetsidealets

normerande effekt. Den tyder också på att deras upplevelse av jämställdhetsidealet är platsbundet till Sverige.

2.3 Positionering i förhållande till tidigare forskning

Jämställdhet går i postfeministisk bemärkelse från att vara ett strukturellt problem till att vara ett individuellt problem. Om skyldigheter, rättigheter och möjligheter samt ekonomisk och social makt framstår som lika nära till hands för kvinnor som för män, kan detta orsaka en diskrepans i kvinnors syn på sig själva eftersom verkligheten inte ser ut på detta vis. Som Ambjörnsson och statistik påvisar har moderna kvinnor numera två roller att balansera; den yrkesarbetande kvinnan och den hushållsarbetande kvinnan. Dessutom påvisar Ambjörnsson och Sohl att jämställdhetsidealet har fått en normerande effekt i Sverige. Detta tillsammans med postfeminism skulle kunna innebära att vissa kvinnor anses besitta egenskaper eller anses agera på ett sätt som motverkar jämställdhet. Med populärfeminism kan dessutom jämställdhetsidealet ha blivit synligare och mer eftersträvansvärt på senare tid. Resultatet av Pomerantz, Raby och Stefaniks studie kan ge en förståelse för varför populärfeminism kan ha expanderat. Den traditionella kvinnorollen kan antyda på underordning. Om kvinnor har en motvilja att identifiera sig med underordning kan detta i samband med populärfeminism skapa diskrepans mellan kvinnans position och självbild, och därmed en vilja att förändras i individuella termer.

3. Teoretiskt ramverk

I följande kapitel presenteras begrepp och teorier som anses ge en överblick över studiens utgångspunkt samt som anses vara relevanta vid analys av datamaterialet. De valda begreppen genus, identitet och makt presenteras utifrån relevant teori i varsitt avsnitt. I sista avsnittet 3.4 beskrivs positionering i förhållande till teoretiskt ramverk och vilka teorier som främst tas med in i analysen.

3.1 Genus

Genus är ett begrepp som syftar till att förklara kön som en social och kulturell konstruktion snarare än som något biologiskt givet (Hammarén & Johansson 2009, s. 67). Genus syftar alltså till att förklara kön som en produkt av differentierade socialiseringsprocesser utifrån samhällets förväntningar på vad som är maskulint och feminint. Det betyder att människor

placeras in i kategorier såsom pojke (maskulint genus) och flicka (feminint genus) beroende på vilket könsorgan de har vid födseln. Detta kan i sin tur leda till en socialisering grundad på rådande genusnormer. Genusnormer har en stark förankring i samhället och kan bidra till att kvinnor och män väljer olika yrken, att kvinnor är föräldralediga längre än män och att män har mer politisk och social makt (Eriksson & Gottzén 2020). Genusnormer kan ingå i människans socialisering och produceras och reproduceras genom bland annat familj, vänner och skola (Eriksson & Gottzén 2020, ss. 22-26). Judith Butler förklarar reproduktion av genusnormer via begreppet performativitet. Människor lär sig genus genom återupprepning av förväntat beteende utifrån kön, vilket gör att genus kan förkroppsligas och bli en del av identiteten (Butler 1999). Detta kan bero på att genus ger människor en könstillhörighet, och kan få människor att känna sig som samhällsanpassade individer (Eriksson & Gottzén 2020, s. 22). Detta kan i sin tur ge social belöning, vilket också kan vara en bidragande faktor till varför genusnormer reproduceras.

Genom reproduktion av genusnormer skapas dock ett kategoriseringstvång av människor som antingen maskulina eller feminina, vilka kan vara kategorier människor inte identifierar sig med och känner tillhörighet till (Hammarén och Nilsson 2009, ss. 76-77). Dessutom är maskulint respektive feminint genus grundade i ett genussystem som avser att skapa dikotomier mellan kön, och upprätthålla mäns överordning i samhället enligt Hirdman (1988). Det betyder att pojkar och flickor kan socialiseras till att bli varandras motsatser. Exempelvis kan pojkar förväntas och uppmuntras till att ta plats, vara aggressiva och leka med bilar medan flickor kan förväntas och uppmuntras till att vara passiva, omhändertagande och leka med dockor. Differentierad socialisering baserat på genusnormer innebär därmed att kvinnor och män får olika, men kompletterande, positioner i samhället, där det som anses vara feminint värderas lägre än det maskulina (Eriksson & Gottzén 2020, s. 10; Hirdman 1988). Dock är sådana genusnormer i konstant förändring. Vad som anses vara feminint och maskulint kan alltså skilja sig mellan tid och rum, kultur och sociala sammanhang. Så även om genus må vara en del av identiteten kan detta förändras.

3.2 Identitet

Identitet kan definieras som det en människa anser sig vara och tillhöra. Människan har numera ett stort utrymme att utveckla sin identitet genom att röra sig i olika sociala och kulturella rum och sammanhang, och i dessa utveckla andra eller fler tillhörigheter och

egenskaper (Hammarén & Johansson 2009, s. 29). Identiteten är föränderlig och anpassningsbar. Den skapas ömsesidigt av befintlig tillhörighet och vad en vill tillhöra. Identiteten blir till följd av detta komplex och mångsidig, och kan i sin tur särskilja sig från normativt givna identifikationer och tillhörigheter såsom kön. Enligt Peter Berger förvetenskapligas numera människors identitetsarbete. Det innebär att människor tar del av mer information, kunskap och perspektiv, vilket gör att människor är mer eftertänksamma och vill tillhöra grupper som de på ett eller annat sätt gynnas av (Hammarén & Johansson 2009, ss. 28-30). Förvetenskapligande av identiteten kan således vara en följd av individualisering och överflöd av information som bidrar till ett större behov att kunna anpassa sin identitet, men även att hålla koll på potentiella risker.

Hartmut Rosa (2014) beskriver individualisering som urholkning av traditionella normer, skapandet av oändliga alternativ och behov att vara anpassningsbar till en snabbt föränderlig modernitet. Rosa menar att hejdande av identitetsarbete därmed kan betraktas som en synd. Individualiseringen lägger också press på människor att "bli sig själva" och ta individuellt ansvar över sina liv (Rosa 2014, ss. 78-79; Han 2016, s. 19). Det i sin tur skapar ett behov av att kalkylera risker i ens eget vardagsliv för att inte falla efter i den snabbt föränderliga moderniteten eller försätta sig i en prekär situation, men också för att inte hamna på efterkälken i sitt eget identitetsarbete (Rosa 2014). Identiteten blir därmed ett konstant arbete, vilket i samband med överflöd av information och kalkylering av risk kan innebära att identitetsarbete förvetenskapligas. Dock kan ett förvetenskapligande av identiteten skapa förutsättningar för att få eller bibehålla makt.

3.3 Makt

Det finns formell och informell makt. Den formella makten kan vara stat och lagregleringar, medan den informella makten visar sig mellan aktörer såsom man och kvinna. Enligt Foucault (1982; 1980) skapas makt genom relationer, kategorisering av vad som är normalt respektive avvikande och genom kunskapsproduktion. I enlighet med Hirdmans (1988) teori om att kvinnan och mannen blir varandras motsatser, blir kvinnan därmed avvikande i relation till mannen. Att män och kvinnor anses ha naturliga egenskaper till följd av genusnormer är en del av kunskapsproduktion som bibehåller makt mellan könen (Hirdman 1988). Exempelvis har kvinnor historiskt blivit kopplade till natur, reproduktivitet och irrationalitet och män till kultur, produktivitet och rationalitet. Detta innebär att kvinnor har

ansetts ha en naturlig koppling till hem, familj och moderskap (Ambjörnsson 2018, s. 22; Delphy 2016; Eduards 2007). Män har med detta fått maktövertag eftersom de kontrollerar offentligheten, samt kunskapsproduktion om vem och vad som besitter produktivitet och rationalitet. Detta maktövertag kallas i teoretiska termer för patriarkat.

Patriarkat är ett maktsystem där kvinnor underordnas män som grupp (Eriksson & Gottzén 2020, s. 14). Det betyder att patriarkatet innefattar relationell makt. Foucault (1982) menar att denna typ av makt skapas i relationer, och att den upprätthålls genom att den med makt har högre status, kan belöna och bestraffa. Patriarkatet har historiskt sett satt kvinnan i beroendeställning till mannen eftersom kvinnan blivit utesluten från offentligheten och kapitalismens produktion, vilket har gjort att mannen har haft kontroll över kunskapsproduktion och ekonomiska medel (Eduards 2007; Delphy 2016). I kapitalismens anda har även produktivitet värderats högre eftersom det symboliserar framgång och utveckling, till skillnad från reproduktivitet som symboliserar ett slags status quo (Ambjörnsson 2018, s. 215; Delphy 2016). Eftersom män har kopplats till kapitalism och produktivitet och kvinnor till reproduktivitet, har mannen i sin tur fått högre status och kunnat hota eller straffa kvinnan med uteblivna ekonomiska tillgångar. Kvinnor har därmed fogats in i att göra det obetalda arbetet med ta hand om hem och familj. Mannen och kvinnan har därmed, i heteronormativa termer, fått kompletterande roller som har varit ekonomiskt fördelaktiga för män.

Dessa kompletterande roller har i ett patriarkalt och kapitalistiskt system bidragit till ojämlik maktfördelning, vilket har kritiserats av feministiska rörelser. Numera kan makt dock förknippas med den historiska mansrollen och dess koppling till kapitalism och produktion. Den feministiska diskursen har till viss del syftat till att kvinnor därför måste "bli som män" för att få makt (Ambjörnsson, s. 218). Denna diskurs kan anses vara en produkt av patriarkala och kapitalistiska ideal, där den historiska kvinnorollen och dess egenskaper har ansetts vara ett bihang till samhällets utveckling och framgång, och de manliga tvärtom. Anpassning till och kunskapen om kapitalistiska och patriarkala ideal blir i denna bemärkelse ett medel att få makt genom. Foucault (1980) beskriver att foga sig eller anpassa sig till maktens diskurs reproducerar de sociala och kulturella föreställningarna om vad makt är. Om kvinnor ska få makt genom att "bli som män" kan det få till följd att kvinnliga egenskaper och roller nedvärderas ytterligare. Julia Kristeva och Lucy Irigay menar att kvinnor istället borde

omfamna det kvinnliga och moderliga för att på så sätt höja kvinnors status och förändra maktrelationer (Hammarén & Nilsson 2009, s. 76-77).

3.4 Positionering i förhållande till teoretiskt ramverk

Valda begrepp och teorier särskiljer och liknar varandra samtidigt. De ger därmed en kompletterande bild av valt uppsatsämne samt fler perspektiv. Begreppen och teorierna som har presenterats kan ge en förklaring till *hur* kvinnor upplever, värderar och förhåller sig till diverse föreställningar om den moderna respektive traditionella kvinnan, men de kan också ge en förklaring till *varför*. Genus beskriver och förklarar kvinnor och mäns olika position i samhället samt varför dessa reproduceras genom socialisering och performativitet. Begreppen identitet och makt har förklaringsvärde till varför det kan finnas behov av att förändra vedertagna genusnormer, varför vissa föreställningar kan värderas högre än andra samt hur makt produceras och reproduceras. De teorier som främst tas med in i analysen av datamaterialet är performativitet, genussystem, individualisering, patriarkala och kapitalistiska ideal samt Foucaults teorier om makt.

4. Metod

Syftet med studien var att undersöka vilka föreställningar kvinnor mellan 18-30 år har om vad en modern respektive traditionell kvinna är, och hur de upplever, värderar och förhåller sig till dessa föreställningar. Detta syfte ska besvaras med en kvalitativ undersökning. Kvalitativ metod kan förklara vad, varför och hur på ett djupare sätt än kvantitativ metod (Bryman 2011, ss. 371-372). Vidare har studien haft ett abduktivt förhållningssätt, alltså en blandning av deduktivt och induktivt förhållningssätt. Det innebär att det finns ett teoretiskt ramverk som grund för studien, men att det finns utrymme för ändring och tillägg av teori om detta skulle behövas (Drisko och Maschi 2015, s. 63, 106). Ett abduktivt förhållningssätt gör att forskaren inte behöver ha en alltför strikt relation till datamaterialet, och därmed kan vara öppen för att se nya fynd som kan ha varit oväntade. I resterande kapitel redogörs det för urval, datainsamling, analysmetod samt etiska överväganden.

4.1 Urval

I studien användes ett målstyrt urval, vilket betyder att urvalet bestäms i relation till frågeställningarna (Bryman 2011, s. 434). Därför efterfrågades kvinnor mellan 18-30 år om

att medverka i studien. Denna åldersgrupp valdes eftersom det är en generation som upplevt expansionen av sociala medier, och därav kan antas ta del av mycket information dagligen. Dessutom värnar kvinnor i denna åldersgrupp om jämställdhet mer än andra grupper (Jämställdhetsmyndigheten 2021, s. 54). Kvinnorna i denna åldersgrupp befinner sig också med stor sannolikhet i olika faser eller övergångsperioder i livet, vilket var relevant för studien eftersom det kunde bidra med olika perspektiv. För att få tag i intervjupersoner lades ett informationsbrev ut i en grupp för kvinnor och icke-binära på Facebook med tusentals medlemmar. Därifrån återkopplade en intervjuperson. Resterande hittades genom bekvämlighetsurval där bekanta till mig frågade deras bekanta om de ville vara med. En effekt av bekvämlighetsurval kan vara att intervjupersonerna liknar varandra, vilket kan resultera i en homogen grupp. För att undvika detta, till den mån det går, var det av vikt att tillfråga kvinnor från olika bekantskapskretsar med olika livssituation om de ville intervjuas. Nackdelen med detta är att vissa intervjupersonerna kan ha haft en bild av vem jag är sedan innan, vilket kan påverka svar och interaktion under intervjun. Men jag försökte förhålla mig så objektivt som möjligt och göra intervjupersonernas röster hörda.

Slutligen genomfördes sex intervjuer med kvinnor från 21-års ålder till och med 29-års ålder, vilket ansågs vara tillräckligt för att få teoretisk mättnad och kunna analysera datamaterialet utifrån den tidsram som fanns. Vissa av intervjupersonerna hade partner och barn, andra inte. De som hade partner befann sig i en heterosexuell relation, där vissa var sambos och andra särbos. Intervjupersonerna kunde bidra med olika perspektiv eftersom de hade olika livssituation. Dock hade samtliga intervjupersoner påbörjat eller avslutat en universitetsutbildning och studerade eller bodde i eller i närheten av en storstad. Det kan leda till snarlika uppfattningar om diverse föreställningar, upplevelser, värderingar och förhållningssätt. Urvalet kan därför inte anses vara representativt eller generaliserbart för varken unga kvinnor som grupp eller för en viss grupp av kvinnor. Det hade därför varit lämpligt att ytterligare begränsa målgruppen i urvalet för att öka förståelsen för en viss grupp, men samtidigt ansågs det viktigt att få in fler perspektiv. Dessutom är representativitet och generaliserbarhet, men även replikerbarhet, svårt att uppnå i en kvalitativ studie eftersom människor och den sociala verkligheten ständigt förändras (Bryman 2011, s. 354). Vad denna studie kan bidra med är hur föreställningar, värderingar, upplevelser och förhållningssätt *kan* te sig, men resultatet kan inte betraktas som generella företeelser.

4.2 Datainsamling

Semistrukturerade intervjuer utfördes för att besvara frågeställningarna. Semistrukturerade intervjuer innebär att forskaren har en intervjuguide med färdiga frågor och teman som är relevanta för frågeställningen. Intervjuguiden fungerar som utgångspunkt och inte fixpunkt, vilket ger flexibilitet under intervjuens gång (Bryman 2011, s. 415). Det betyder att forskaren kan följa upp eller fördjupa sig i vissa delar som intervjupersonen berättar, men som inte står med i intervjuguiden (ibid). Eftersom studien ämnade att undersöka personliga upplevelser, värderingar och förhållningssätt blev semistrukturerade intervjuer ett självklart val.

Intervjuguiden utformades utefter frågeställningarna (se Bilaga). Intervjuguidens första fråga var därför vilka föreställningar intervjupersonen hade om en modern respektive traditionell kvinna. Första frågan var dels till för att ta reda på vilka föreställningar som fanns, men den lade också grunden för resten av intervjun. Intervjupersonerna uppmanades dock att berätta om föreställningar kring den moderna respektive traditionella kvinnan samtidigt, vilket kan ha orsakat jämförande svar. Frågan ställdes på detta sätt dels för att vara tidseffektivt, och dels för att se vilka föreställningar intervjupersonerna lägger fokus på i följande frågor. Följande frågor var vad denne själv anser sig vara, vad denne vill vara, vad denne upplever är viktigast för andra att vara samt vad denne tror att andra ser en som. Frågor om känslor och tankar ställdes också för att få en fördjupad förståelse. Intervjupersonerna hade fått kort bakgrund som relaterade till studiens frågeställningar för att de skulle vara någorlunda förberedda inför intervjun. Intervjupersonerna blev dock inte varse om detaljer kring studiens syfte. Intervjupersonerna var därmed ovetandes om att studien ämnade att undersöka jämställdhetsidealets påverkan och vad som ansågs vara avvikande. Att inte delge hela syftet var för att intervjupersonernas svar inte skulle påverkas.

De semistrukturerade intervjuerna tog mellan 30-60 minuter med en planerad längd på 45-60 minuter och genomfördes online på plattformen Zoom. Att det enbart genomförts en intervju med vardera intervjuperson kan orsaka bristande förståelse för känslor, erfarenheter och tankar, och intervjuer online på Zoom kan påverka tilliten till intervjuaren. Detta eftersom det blir begränsad mängd datamaterial att analysera, och för att Zoom kan orsaka bristande tillit eftersom intervjun kan uppfattas som opersonlig. Det hade därför varit önskvärt med fysiska och fler intervjuer med vardera intervjuperson för att få en grundligare förståelse för dem och för att öka tilliten. Dock behöver inte digitala intervjuer påverka tilliten negativt enligt

Bryman (2018, s. 590). Intervjuerna genomfördes dessutom på Zoom på grund av att det är tidseffektivt och lägger mindre krav på intervjupersonerna. En intervju med vardera intervjuperson ansågs dessutom nödvändigt med tanke på uppsatsens begränsningar. Vidare spelades intervjuerna in efter samtycke och transkriberades sedan ordagrant.

4.3 Analysmetod

Vid analys av datamaterialet har en tematisk analys genomförts för att kunna se likheter, skillnader, teman och mönster med utgångspunkt från studiens syfte och frågeställningar. Enligt Bryman (2018) är tematisk analys ett flexibelt tillvägagångssätt som kräver att forskaren är välbekant med sitt material. Intervjupersoner håller sig dessutom sällan till specifika teman under semistrukturerade intervjuer, vilket Rennstam och Wästerfors (2015) kallar för kaosproblemet. För att bli välbekant med datamaterialet och hantera kaosproblemet lästes transkriberingarna igenom flertal gånger innan kodningens början, och preliminära koder och teman antecknades.

Med utgångspunkt från syftet och frågeställningarna kodades föreställningar först. De sattes in i tabeller med teman "den moderna kvinnan" och "den traditionella kvinnan". Föreställningarna koncentrerades därefter och fick utgöra olika kategorier i en ny tabell. Resterande datamaterial kodades utefter vad som var relevant för vardera kategori och sattes in i tabellerna. Detta för att reducera datamaterial som var irrelevant för syftet och frågeställningarna, samt för att få en överblick över datamaterialet. Datamaterialet kodades sedan om utifrån teoretiska utgångspunkter såsom "genussystem", men också med ord och fraser som exempelvis "medvetenhet" och "det gamla finns kvar". Relevanta koder sattes in i nya tabeller under teman upplevelser, värderingar och förhållningssätt.

Reducering av datamaterial är enligt Rennstam och Wästerfors (2015) ett sätt att hantera representationsproblemet, men också ett skapande av det. Representationsproblemet betyder att allt datamaterial inte kan redogöras för i studien, och att forskaren måste ta beslut om vilket datamaterial som ska tas bort inom och utom valda kategorier och teman (Rennstam & Wästerfors 2015). Datamaterialet som redogörs för i denna studie är därmed det som kunde bidra till en överskådlig och relevant analys utifrån det fenomen som studeras. Enligt Eldén (2020, s. 105) kan även forskaren anses ha monopol på att tolka datamaterialet i relation till teoretiskt ramverk, och med detta ge en ensidig tolkning av intervjupersonerna.

Datamaterialet har dock, innan reducering, makt att sätta begränsningar på och göra motstånd i analysprocessen eftersom forskaren inte kan "drömma ihop" fynd (ibid, s. 106). Trots detta gjordes sammanfattningar av intervjupersonernas utsagor för att få en helhetsbild, vilka användes för att underbygga eller förhindra tolkningar av reducerat datamaterial.

4.5 Etiska överväganden

Att förhålla sig till informations-, samtyckes-, konfidentialitets- och nyttjandekravet är viktigt för att hålla god etisk standard. Intervjupersonerna ska bli informerade om undersökningens syfte, att medverkan är frivillig och att de har rätt att avbryta sin medverkan (Bryman 2011, ss. 131-132). Personuppgifter ska hanteras med försiktighet och uppgifter och information ska enbart användas i forskningssyfte (ibid). Intervjupersonerna blev informerade om vad studien ämnade att undersöka innan intervjun, och vilka typer av frågor som skulle ställas. De blev informerade om att information kan tas bort enligt önskemål, att de inte behövde svara på frågor de kände sig obekväma med och att de kommer anonymiseras till den mån det går. De blev varse om att deras berättelser kan komma att synas i uppsatsen, men att de får fiktiva namn. Specifika uppgifter om vardera intervjuperson uppkommer där det anses vara relevant för att anonymisera till den mån det går (Eldén 2020, s. 136). Inspelningarna transkriberades på dagen eller dagen efter intervjuerna genomfördes. Sedan raderades inspelningarna för att obehöriga inte ska kunna ta del av materialet.

Enligt Bryman (2018, s. 64) är det omöjligt för en forskare att vara helt objektiv i sina tolkningar. För att göra etiskt godtagbar analys och tolkning av datamaterialet är det av vikt att jag, som forskare, är medveten om att jag tillhör den målgrupp som undersöks. Jag kan ha blivit påverkad av samma föreställningar, och dela upplevelser, värderingar och förhållningssätt med intervjupersonerna. Att kunna identifiera sig med intervjupersonen behöver inte enbart vara negativt. Dock kan det innebära att jag kan råka se relevant information som oviktig eller uppenbar. Detta för att vi är en del i det samhälle vi studerar, och har därmed viss förförståelse, intressen och värderingar i det vi studerar (Eldén 2020, ss. 70-71). Det är därför viktigt att vara reflexiv och tänka över detta under studiens gång. Vidare vill jag poängtera att vissa grupper av kvinnor inte har medverkat i studien som exempelvis kvinnor med utländsk bakgrund, icke-universitetsutbildade eller kvinnor i homosexuella förhållanden. Det ger ett bristande perspektiv, och det måste tas i beaktande som forskare, men även som läsare.

5. Analys

I följande kapitel kommer resultatet att diskuteras och analyseras utifrån det teoretiska ramverket genus, identitet och makt och delar av tidigare forskning. Detta i syfte att besvara frågeställningarna om vilka föreställningar som finns om den moderna respektive traditionella kvinnan och hur unga kvinnor värderar, upplever och förhåller sig till dessa föreställningar. I avsnitt 5.1 och 5.2 diskuteras föreställningar om den moderna kvinnan respektive den traditionella kvinnan, vilka sedan följs av avsnitt 5.3 som ämnar att djupare diskutera föreställningar. Vidare diskuteras upplevelser och värderingar i avsnitt 5.4 och i det sista avsnittet 5.5 diskuteras förhållningssätt som är uppdelat i tre teman.

5.1. Föreställningar om den moderna kvinnan

Jämställdhetsidealet syftar till att kvinnor ska ha samma skyldigheter, rättigheter och möjligheter i samhället och att ekonomisk och social makt ska fördelas jämlikt mellan män och kvinnor. Män och kvinnor ska även dela på det obetalda arbetet och ta lika stor plats i offentligheten (Jämställdhetsmyndigheten 2021, s. 41). Att jämställdhetsidealet existerar i relationen mellan män och kvinnor visar sig tydligt i intervjupersonernas föreställningar om den moderna kvinnan. De mest framträdande föreställningarna om den moderna kvinnan är att hon är självständig, självsäker och har förmågan att prioritera sig själv. Samtliga intervjupersoner har en idealiserande bild av den moderna kvinnan. De är medvetna om att den moderna kvinnan inte är en viss typ av person med en viss uppsättning av egenskaper, och att föreställningarna de beskriver inte går att applicera direkt på verkligheten. Dessa idealiserade föreställningar är att den moderna kvinnan är jämställd med sin partner. Hon ställer höga krav på sin partner för att bli jämställd eller behöver inte en partner överhuvudtaget. Med detta menas att den moderna kvinnan delar på föräldraledighet med sin partner, ansvar kring hushållsarbete, barnomhändertagande och hushållets inkomst. Den moderna kvinnan har även karriär och karriärmål, ekonomisk självbestämmanderätt, drömmar utanför familjelivet, är öppensinnad och har samma förutsättningar som en man.

Typ att man "jag tänker inte vara med någon som inte hjälper till hemma". Att det är en dealbreaker och om den inte gör det så är man inte med den.

- Linnea

Arbetsfördelning, vem som tar hand om barnen, utbildning, jobb och sånt. Att det ska vara lika.

- Malin

Linnea menar att den moderna kvinnan ställer krav i en relation och nöjer sig inte med en partner som inte tar ansvar i hemmet. Malin fortsätter att berätta att den moderna kvinnan är mer än en kvinna, mamma och fru. Den moderna kvinnan har frihet och är obunden till könsroller. Dessa föreställningar tyder på att jämställdhetsidealet har en påverkan på hur den moderna kvinnan ska ha det i en relation. Linnea och Malin har dessa föreställningar gemensamt med resterande intervjupersoner. Intervjupersonerna beskriver att den moderna kvinnan har intressen utanför den privata sfären. Den moderna kvinnan vill resa, ta hand om sig själv och ha mer än ett familjeliv.

[...] Jag tror att det är det som är utmärkande för en modern kvinna. Att man tar sig själv i första hand och inte bara går med på vad andra tycker att man ska göra, säga och bete sig och se ut och så.

- Erika

Att den moderna kvinna inte bryr sig om vad andra tycker och gör vad hon behagar tyder på en föreställning kring att hon är maktfull och kapabel att göra egna val, vilket Pomerantz, Raby och Stefanik (2013) menar är en del av postfeministisk retorik. Som andra intervjupersoner också nämner kämpar den moderna kvinnan för det hon vill ha genom att vara självsäker och självständig. Detta kan tolkas som att den moderna kvinnan "tar tag i sig själv" genom individuella val och egenskaper, och med detta skapar ett självständigt liv. Dessa idealiserade föreställningar går i enlighet med Peterson McIntyres (2021) resultat från sin studie om svenska bloggare, där bloggarna syftade på att kvinnor kan välja att lämna en förtryckt roll genom individuella val och egenskaper.

Intervjupersonerna syftar dock på att moderna kvinnor har ekonomisk medvetenhet såsom att ha koll på aktier, fonder och framtida pension. Att den moderna kvinnan lämnar en förtryckt roll genom individuella val handlade ofta om att göra val som inte skapar ekonomiskt beroende till en partner, men också om att göra val som gör att den moderna kvinnan blir en del av offentligheten. Det kunde exempelvis innebära att den moderna kvinnan ställer krav på rättvis ekonomi i en relation, tar plats och är drivande, innovativ och ambitiös i arbetslivet.

Det kunde också vara att den moderna kvinnan sätter karriär framför familjeliv, skaffar barn själv eller med en annan kvinna. Dessa föreställningar går i enlighet med jämställdhetsidealet med tanke på att den moderna kvinna ska vara en del av offentligheten till följd av arbete och karriär, samt inneha eller anamma egenskaper som är eftersträvansvärda på arbetsmarknaden. Detta beskriver Ahl et.al (2018) är en följd av svensk jämställdhetspolicy. Det tyder också på en populärfeministisk retorik där kvinnor ska vara medvetna om potentiella fallgropar och orättvisor i ett patriarkalt system, men även medvetenhet om vilka egenskaper, strategier och levnadssätt som är väsentliga för att få social och ekonomisk makt.

5.2. Föreställningar om den traditionella kvinnan

Samtliga intervjupersoner påpekar att de stereotypiserar eller går "långt bak i tiden" när de pratar om den traditionella kvinnan, vilket visar på att det finns en historisk förankring och någorlunda enhetlig föreställning kring den traditionella kvinnan. De mest framträdande föreställningarna om den traditionella kvinnan är dock att hon är ekonomiskt beroende, familjeinriktad och passiv. Den traditionella kvinnan sätts många gånger i en slags dikotomi till den moderna kvinnan.

En modern kvinna arbetar, skulle jag väl säga. En traditionell kvinna skulle i så fall inte arbeta, utan hade varit mer kopplade till familjen, hemmets grundpelare, laga mat, ta hand om hemmet.

- Laura

Resterande intervjupersoner beskriver också den traditionella kvinnan som hemmets grundpelare; hon har det yttersta ansvaret över hem, barn och man i den privata sfären, och är därmed familjeinriktad. Hon är i en heterosexuell relation och går med på könsroller. Hon har låga krav på sin man och söker framförallt trygghet. Intervjupersonerna menar att den traditionella kvinnan är och vill vara gift och ha en familj, samt att hon inte har ett betalt arbete eller har ett låglönearbete. Flertal intervjupersoner menar att den traditionella kvinnan är begränsad till familj och hem och att hon har liten eller ingen möjlighet att uppnå drömmar utanför familjelivet.

Det är så svårt, för det jag tänker när jag säger dessa sakerna är att det är en traditionell idealkvinna på något sätt, alltså från någons annans ideal. För nu när jag säger det tror jag fan att dessa traditionella kvinnor hade andra drömmar också. Att

man kanske drömde om att se världen, eller ja, du vet, fast det kanske inte var det man skulle drömma.

- Linnea

Linnea berättar om hur hon tror att kvinnan historiskt har förväntats vara, och menar att den traditionella kvinnan var under press från yttre ideal och därmed har blivit begränsad. Att koppla den traditionella till historiska perioder var återkommande för vissa av intervjupersonerna. Det visar på att det finns en uppfattning om att den traditionella kvinnan tillhör dåtiden, att hon är underordnad och styrd av män, vilket Ambjörnsson (2018) menar är en vanlig uppfattning. Vidare menade intervjupersonerna att den traditionella kvinnan prioriterar andra före sig själv; hon är omhändertagande och vill att alla ska ha det bra. Hon hävdar sig inte eller tar plats, och är lite rädd och osäker på sig själv. Malin menar, till skillnad från de andra intervjupersonerna, att den traditionella kvinnan kan vara trångsynt och döma andra kvinnor som inte faller in i en kvinnlig könsroll.

De föreställningar som intervjupersonerna beskriver går emot det som jämställdhetsidealet vill uppnå; jämlik ekonomisk och social makt och jämlik fördelning av hushållsarbete mellan män och kvinnor (Jämställdhetsmyndigheten 2021, s. 41). Detta eftersom den traditionella kvinnan enligt nämnda föreställningar är familjeinriktad istället för karriärsinriktad. Hon befinner sig i den privata sfären och får därmed inte bidra till offentlighetens utveckling. Intervjupersonernas föreställningar om den traditionella kvinnan blir i kontrast till jämställdhetsidealet, postfeministisk och populärfeministisk retorik varandras motsatser.

5.3. Det gamla finns kvar

Att den moderna och traditionella kvinnan framställs som varandras motsatser är tydligt när intervjupersonerna berättar om föreställningar. Dock är det ofta om hur det *borde* vara när de talar om den moderna kvinnan. Den traditionella kvinnan beskrivs i både nutid och dåtid. Samtliga intervjupersoner påpekar även att föreställningar om den traditionella kvinnan också kan gälla den moderna kvinnan. Även om den moderna och traditionella kvinnan beskrivs som motsatser har intervjupersonerna en medvetenhet kring att den moderna kvinnans roll har expanderat.

Utän numera tar man hand om sina barn och så som man alltid har gjort, men man ska

också typ ha en karriär och man ska också typ ehm... Ja, det är väl typ det egentligen.
Alltså att gamla saker finns kvar.

- Linnea

Linnea har inga barn, men har ändå en uppfattning om att den moderna kvinnan känner ett större ansvar över familj och barn trots karriär. Hon menar att den moderna kvinnan inte har blivit mindre omhändertagande än den traditionella kvinnan, utan snarare att den moderna kvinnan har mindre tid för att vara omhändertagande. Resterande intervjupersoner beskriver också att den moderna kvinnan kan känna ett större ansvar; att kvinnan är familjens projektledare och tar yttersta ansvar över hushållsarbete, familjeplanering och barnomhändertagande. Att kvinnorna har en medvetenhet kring detta kan dels förklaras genom att svenskar enligt statistik inte anser att vi lever i ett jämställt samhälle (Jämställdhetsmyndigheten 2021, s. 54). Diana, som har barn, menar också att det inte är jämställt; att mannen har större frihet att värna om intressen utanför familjelivet än vad kvinnor har.

Alltså det anses ju mer okej för mannen att gå ut och ta några öl och titta på sport än vad det gör för en kvinna liksom, om man har familj och hem.

- Diana

Hon påpekar därefter att kvinnor arbetar mer deltid än män och tar större delen av föräldraledigheten. Diana tillsammans med flertal andra intervjupersoner påpekar att statistiken och undersökningar säger samma sak som dem gällande deltidsarbete och föräldraledighet. Vissa intervjupersoner hänvisar också till statistik och undersökningar när det kommer till kvinnor och arbetsmarknad. Det tyder på att intervjupersonerna medvetandegör sig kring kvinnors position i samhället. Erika beskriver att kvinnor även tar mer vård av barn (vab), och refererar till egen arbetslivserfarenhet där hon hade lagt märke till att kvinnorna på arbetsplatsen tog vab mer än männen. Linnea beskriver att hon tror att det finns en ambition nuförtiden att dela lika på föräldraledighet och att många gör det, men började undra hur det egentligen såg ut med fördelningen av vab mellan män och kvinnor i relation. Linnea och Erika har inte själv barn, men medvetandegör sig själva genom att observera och reflektera. Detta medvetandegörande går också i enlighet med Rosas (2014) teori om att människor garderar sig mot potentiella risker genom att ta del av stora

informationsflöden och vara anpassningsbara till moderniteten, vilket intervjupersonerna kan antas göra enligt deras utsagor.

Att det inte är jämställt mellan män och kvinnor påpekar även Klara som arbetar inom ett kvinnodominerat yrke.

När jag var nyexad så jämförde jag min ingångslön med andras ingångslön, och männen får mer. Det är liksom ingenting jag överdriver. [...] Det är väl fortfarande så att... Att även om man vill vara modern så finns ju mycket av det här kvar.

- Klara

Detta visar på att Klara medvetandegör sig om mannen och kvinnans olika position i samhället. Att Klara dessutom påpekar att ojämlik lön finns kvar trots att "man vill vara modern" kan tolkas som att hon förknippar modernitet med jämställdhet och jämlikhet. Samtliga intervjupersonerna beskriver den *moderna* kvinnan som jämställd, men påtalar samtidigt att denna föreställning inte överensstämmer med samtidens verklighet. Modernitet och modern är en synonym till samtid eller samtida, vilket är intressant med tanke på Lundahls (2017) beskrivning om temporalisering. Moderniteten blir, utifrån intervjupersonernas beskrivningar, en ideal tidsperiod och samtiden blir ett vakuum av motstridiga föreställningar om "det gamla" och "det nya". Intervjupersonerna skapar, i enlighet med Lundahls beskrivning om temporalisering, en egen definition av modernitet och den moderna kvinnan.

5.4. Mer än en mamma och fru

Att intervjupersonerna temporaliserar moderniteten kan bero på att de har en bild av hur de vill att moderniteten ska se ut. Det kan därmed grunda sig i upplevelser och värderingar av hur de vill att kvinnor och de själva ska behandlas, vara och göra i samtiden. Vad som värderades högst bland intervjupersonerna var att kunna tänka på sig själv, ha arbete och inkomst samt en jämlik arbetsfördelning i en relation. Att ingå i en traditionell kvinnoroll förknippades ofta med offerskap och underordnad.

[...] alltså jag tycker att det är en najs grej att vara. Att vilja vara något annat än mamma typ, en fru liksom. Fast samtidigt så stör jag mig lite på att jag känner så för

jag skulle liksom inte säga det som en sanning att “det är bättre”, men jag tänker nog så innerst inne.

- Linnea

Det kan tolkas som att Linnea värderar att skapa karriär högre än familjeliv, men att hon har en ambivalent inställning till att hon tycker så. Linneas ambivalenta inställning till sina egna värderingar kan bero på att hon också värderar att vara en bra mamma, men att hon anser att mammarollen är riskfylld i och med att det innebar ett större ansvar som just kvinna. Hon berättar även att hennes mamma balanserade mellan karriär och familj, men att det blev för mycket. Erika, som kommer från en mindre stad, beskriver att många i hennes hemstad faller in i traditionella roller. Att kvinnor där kan göra om sin personlighet till mamma och kanske skaffar barn för att de tror att de kommer bli lyckliga då.

Jag tror man börjar i fel ände där. [...] Men man måste åtminstone ha gjort grejer som är såhär... “Jag mår bra och jag har jobbat på mig själv” och känner att man har hittat sig själv.

- Erika

Erika säger att det inte är något fel på att ta på sig en traditionell kvinnoroll, men att hon själv inte hade velat det. Hon menar att människor behöver leva livet på så sätt att de känner att de har hittat sig själva innan de skaffar barn. Hon säger att människor i storstaden hon bor i nu gör motsatsen; de vill leva livet, ha gjort saker för sig själv och inte ha som mål att skaffa familj tidigt i vuxenlivet. Linneas och Erikas inställning till familjeliv kan kopplas till att reproduktivitet och hushållsarbete symboliserar ett status quo, medan en plats i offentligheten symboliserar framgång och utveckling (Ambjörnsson 2018; Delphy 2016). Att utvecklas och “hitta sig själv” verkar inte kunna appliceras på mammarollen; livet och den “riktiga identiteten” verkar befinna sig utanför familjelivet och dess privata sfär. Det tyder på en nedvärdering gentemot egenskaper som förknippas med icke-utveckling och improduktivitet, vilket kan bero på att ett stillastående identitetsarbete numera ses både som riskfyllt och som en synd enligt Rosa (2014). Att vara något mer än en mamma och fru betyder i denna bemärkelse att vara en utvecklande individ som inte nöjer sig med en förgivettagen identitet som en mamma eller fru kan antas ha.

Diana, Malin och Klara värderar familjelivet högt. Klara värderar även egentid i högre utsträckning än övriga intervjupersoner. Diana och Malin beskriver att familj är viktigare än en karriär, men att arbete och inkomst ändå är viktigt för att kunna få en stabil tillvaro och känna sig självständig. Laura anser också att arbete och inkomst var viktigt, men att moderna kvinnor fokuserar för mycket på arbete och är "kapitalismens riddare". Malin berättar exempelvis att hon inte är intresserad av att lägga fokus på karriär och ekonomi.

Men jag tycker att det är bra att andra kvinnor är så ambitiösa och lägger så mycket mer tid och arbete på att höja kvinnan i det. Att man ska kunna jämföra en mans och en kvinnas kunskap.

- Malin

Malin syftar på att kvinnor som är egenföretagare och arbetar inom mansdominerade yrken kan höja kvinnors position i samhället. Att Malin tycker detta är bra kan dels förklaras med att hon själv identifierar sig som kvinna, och därmed gynnas av detta. Att kvinnor tar del av offentligheten kan därmed bryta den dikotoma uppdelning som kvinnor och män historiskt har blivit kopplade till; män till kultur och kvinnor till natur, som Ambjörnsson (2018, s. 22), Delphy (2016) och Eduards (2007) beskriver. Detta verkar vara något som Malin är medveten om eftersom hon tycker att mäns och kvinnors kunskaper ska kunna jämföras. Det kan i sin tur kopplas till den feministiska diskursen att kvinnor ska "bli som män" för att få makt (Ambjörnsson 2018, s. 218). Kvinnor ska kunna bidra till kunskapsproduktionen om vem och vad som besitter produktivitet och rationalitet i den offentliga sfären, och med detta kunna bidra till en kultur där kvinnor och mäns kunskaper är jämförbara. Det Malin beskriver skulle kunna tolkas som att kvinnor i offentligheten värderas högre än kvinnor i familjens privata sfär från ett jämställdhetsperspektiv. Detta eftersom offentligheten antas vara den arena där kvinnor kan ta del av ekonomisk och social makt. Detta kan, enligt Foucaults (1980) teori om makt, också reproducera maktens diskurs och göra att den privata sfären fortsättningsvis förknippas med icke-utveckling och improduktivitet, och i sin tur blir lågt värderat.

5.5. Att vara eller inte vara

Intervjupersonerna verkar förhålla sig till föreställningarna om vad som är en modern respektive traditionell kvinna på olika sätt beroende på livssituation, umgänge och värderingar. Vissa av intervjupersonerna känner ett behov av att förändra sig för att bli självsäkra, kunna ta plats och avancera i karriären, medan andra inte gör det. Dock visar det sig att kvinnorna har en någorlunda lik ståndpunkt gällande vad som bidrar till jämställdhet och makt.

5.5.1. Att falla in i roller

Diana utgår mycket från ett familjeperspektiv i hennes utsaga, vilket hon menar beror på att hon är mitt i det. Hon är gift, har ett barn och ett till barn på väg. Hennes man reoverar, snickrar, sköter bil och elektronik, medan Diana städar, lagar mat och köper kläder till barnet. Diana har även tagit och planerar att ta mer föräldraledighet, och hon har arbetat mer deltid. Detta för att hennes man inte har velat trots att de tjänar lika mycket. Enligt Hirdman (1988) ingår denna ansvars- och arbetsfördelning i genusystemet, där mannen får ett maktövertag genom att kvinnan och mannen får kompletterande roller i en heterorelation. Dessa kompletterande roller visar på en relationell makt eftersom kvinnans roll blir tydlig i relation till mannen, och tvärtom. Enligt statistik är denna ansvars- och arbetsfördelning dessutom vanligt förekommande i heterorelationer (SCB 2019). Diana är därmed inte ensam om att falla in i roller. Majoriteten av intervjupersonerna påpekar också att de blir den som tar hand om hemmet och planering i en heterorelation. Att detta sker i heterorelationer tyder på differentierad socialisering där kvinnor har blivit lärda att ta större ansvar över hem utifrån könad socialisering (Eriksson & Gottzén 2020). Känslorna gällande detta ser dock annorlunda ut hos intervjupersonerna. Dels finns en "det är som det är"-inställning, och dels är det en källa till frustration. Diana berättar däremot att hon är nöjd med ansvars- och arbetsfördelningen eftersom hon och hennes partner gör det dem är bra på. De kompletterande rollerna kan antas skapa en funktionell struktur i hennes familjeliv med tydlig arbets- och ansvarsfördelning, men också en trygghet till hur hon förhåller sig till sin omgivning.

Men hade jag haft mer människor runt om mig som var väldigt jämställda och moderna så kanske jag hade varit mer sån. Men nu har jag inte det och då känns det mer okej att vara lite traditionell, för att det är så i min krets liksom. Både med

vänner, familj och släkt. Kanske till och med att det ses som lite bättre.

- Diana

Diana menar att det är tråkigt med dessa traditionella roller i familjelivet. Hon önskar att det vore en mer jämställd ansvars- och arbetsfördelning för det moderna samhällets skull, men inte nödvändigtvis för sin egen. Hon finner dessutom en trygghet i dessa roller eftersom hennes vänner, familj och släkt gör likadant. Diana säger att hon ser orättvisor och är med om dem själv, men att hon ofta inte säger ifrån för att hon inte vill bli sedd som jobbig. Att anpassa sig och falla in i omgivande förväntningar kan få människor att känna tillhörighet och få social belöning (Eriksson & Gottzén 2020, s. 22). Att Diana har ett avvaktande förhållningssätt kan därför bero på att hon inte vill äventyra en tydlig gemenskap och tillhörighet till familj, släkt och vänner. Det kan också vara ett sätt att undvika att bli dömd som en dålig mamma eller fru genom att avvika från omgivningens förväntningar. Dessutom finner Diana arbets- och ansvarsfördelningen som hållbar eftersom hon skulle kunna lämna sin man om hon ville. Hon säger att hon på detta vis är en modern kvinna; hon är självständig och har egen inkomst. Det kan antyda på en maskering eller avtrubning av den relationella makten mellan henne och hennes man. Därmed skulle Dianans något klivna förhållningssätt till ansvars- och arbetsfördelningen i hemmet dels kunna grunda sig i att hon känner makt till följd av ekonomisk trygghet.

5.5.2. Är det jag eller yttre påverkan?

Diana och Malin berättar att de är familjeinriktade, snarare än karriärsinriktade. Diana menar att hon bidrar till en ond spiral genom den traditionella arbets- och ansvarsfördelningen hon har i hemmet. Malin, som studerar och inte har barn, menar att det inte hade skett någon utveckling om alla hade tänkt som henne. Diana och Malin verkar tycka att deras familjeinriktade inställning hämmar jämställdhet. Det går att koppla till postfeministisk och populärfeministisk diskurs, som syftar på att kvinnor ska lämna förtryckta roller genom individuella val (Peterson McIntyre 2021). Detta eftersom Diana och Malin verkar anse att de hämmar strukturell förändring genom individuella val och inställningar. Det visar även på att makt återigen antas finnas i offentligheten, och att jämställdhetsarbete står still när kvinnor inte aktivt strävar efter makten. Dessutom påpekar Diana och Malin att uppväxt, omgivning och normer kan ha en påverkan på dem.

Alltså det kan ju bara vara en personlig grej att jag är så... Eller så är jag så påverkad av... Alltså att jag är påverkad liksom, att det sitter det här “det är det du ska göra”.

- Malin

Det kan uppfattas som att Malin är medveten om att den biologiskt kvinnliga kroppen socialiseras in i ett feminint genus, och att detta kan bidra till att hon blir familjeinriktad. Även Erika och Laura menar att deras intressen, såsom matlagning och smink, kan komma från yttre förväntningar snarare än från de själva. Det verkar därmed finnas en osäkerhet kring vad som är personlighet och vad som är givet av socialisering. Socialisering kan skapa vissa värderingar, tankesätt och egenskaper som sitter djupt förankrad i personen. Genus kan alltså bli en del av identiteten och ens personlighet genom årtal av upprepning av förväntat beteende, vilket Butler (1999) beskriver med begreppet performativitet. Det kan också bli en del av identiteten utifrån hur individer uppfattar sin omvärld. Att Malin och andra intervjupersoner inte vet vad som är deras personlighet och vad som är yttre påverkan är därför ingen konstig företeelse, eftersom det med stor sannolikhet är en blandning av båda. Dessutom värnar samtliga intervjupersonerna om jämställdhet och verkar vara medvetna om att ett feminint genus inte förknippas med ekonomisk och social makt. Eftersom vissa egenskaper, inställningar och intressen kan anses vara missgynnande ur ett jämställdhetsperspektiv kan det därmed finnas behov att bli medveten om dem, och i vissa fall behov att förändra dem.

5.5.3. Att förändra sig

Att undra över vad som är personlighet och vad som är givet av socialisering kan tolkas som ett sätt att “bli sig själv”, vilket Rosa (2014) beskriver som en effekt av individualisering. Intervjupersonernas sätt att se sig på sig själva som en produkt av socialisering kan vara ett sätt att “bli sig själv”, där viss socialisering kan anses vara en biprodukt i personen. Alltså en biprodukt som kan anses vara påtvingad av omgivningen, och inte nödvändigtvis den verkliga personen. Erika berättar till exempel att hon aktivt försöker lära sig att ta plats på arbetsplatsen och i privatlivet. Hon säger även att hon ursäktar sig för ofta, och att de är något hon har lärt sig genom uppväxten. Linnea berättar i likhet med Erika att hon också måste bli bättre på att ta plats och hävda sig på arbetsplatsen. De båda påpekar att det är “typiskt traditionellt kvinnligt” att vara på detta vis, och att de känner ett förändringsbehov av sig själva.

Men jag vill kunna säga att “såhär bra är jag på detta” och sen vill jag att män ska säga ärligt att “såhär bra är jag på detta”. För nu är liksom standarden att man ska hävda sig lite extra för annars kan du inte tävla med män, och det typ irriterar mig.

- Linnea

Linnea känner en frustration gentemot känslan av att behöva “bli en man” för att avancera i karriären, medan Erika menar att hon inte vill vara fast vid vissa egenskaper. För Erika kan detta vara ett sätt att “bli sig själv” eftersom hon verkar anse att de upplevda traditionellt kvinnliga egenskaper hon besitter är en slags biprodukt av omgivande förväntningar. Hon identifierar sig även som feminist och umgås med andra feminister; att aktivt förändra sig blir därmed ett sätt att känna tillhörighet. Linnea däremot känner en motvilja till att förändra sig. Erikas och Linneas förhållningssätt till att hävda sig och vara självsäker går i enlighet med den feministiska diskursen att kvinnor ska “bli som män”, som Ambjörnsson (2018) beskriver. Erika beskriver att hon har lätt för att prata och ta plats, medan Linnea verkar känna motsatsen. Att vilja “bli som män” verkar grunda sig på befintliga egenskaper och vilka en vill tillhöra. Erika kan således se ett värde att förändra sig i form av social tillhörighet och ökad makt, medan Linnea snarare drivs av rädsla. Det kan delvis förklaras med det som Berger beskriver som ett förvetenskapligande av identiteten (Hammarén & Johansson 2009, ss. 28-30). Detta eftersom förändringsbehovet verkar styras av medvetenhet kring vilka egenskaper som kan gynna dem. Linneas förhållningssätt kan även förklaras med det som Rosa (2014) beskriver som rädsla för att hamna på efterkälken i identitetsarbete. Att inte inneha egenskaper som förknippas med makt och status kan alltså leda till bestraffning i form av dålig karriärutveckling.

Majoriteten av intervjupersonerna beskriver att de ofta talar öppet om orättvisor, att de försöker visa sig självständiga och att de ställer krav på sin manliga partner. Erika och Klara menar exempelvis att de har vägrat att städa i hemmet, vilket enligt Ambjörnsson (2018) kan ses som en revolt mot historisk kvinnlig förväntning. Erika förklarar att hon är medveten om att kvinnor gör majoriteten av hushållsarbete och emotionellt arbete i en relation, vilket hon menar kan leda till att kvinnor blir förstörda. Att vägra städa kan därför tolkas enligt Rosas (2014) teori som en gardering för potentiell risk och ett sätt att förhindra en prekär situation. Vidare beskriver Erika att det är svårt att gå emot det hon har lärt sig och att hon inte tycker att traditionellt kvinnliga egenskaper är dåliga i sig. Hon menar att det blir dåligt för att hon förväntas vara på ett visst sätt just för att hon är kvinna. Detta tyder på att kvinnokroppen

tillsammans med ett feminint genus blir en slags symbol för svaghet ur ett makt- och jämställdhetsperspektiv. I enlighet med postfeministisk diskurs läggs därmed ansvaret på kvinnan att förändra sig just för att hon är kvinna (Ahl et al. 2018). Klara förklarar sitt förhållningssätt på ett liknande sätt. Hon tillägger dock att hon har för mycket på sin tallrik redan och att hon har svårt att släppa ansvaret kring sitt barn.

Han (sambon) säger ju själv att han gärna tar ungen och att jag gärna får gå iväg och göra något, men det är svårt också att ta det steget. Och sen får jag ju skuld känslor, vilket jag inte borde få. Jag borde bli bättre helt enkelt på att ta min tid.

- Klara

Klaras uttalande är ett bra exempel på hur strävandet efter att vara en modern kvinna kan se ut. Hon ska vara en bra mamma som tar ansvar över sitt barn, samtidigt som hon ska vara en jämställd part i sitt förhållande och ta egentid utan att få skuld känslor. Som Rosa (2014) beskriver sker urholkning av traditionella normer och skapande av oändliga alternativ. Att Klara har svårt att balansera mellan dessa förväntningar kan ha sin förklaring att reglerna för vad som är en ansvarstagande modern mamma är otydliga. Hon behöver således tackla motstridiga föreställningar om vad en kvinna med barn numera gör och är. Processen att förändra sig kan därmed orsaka skuld känslor eller frustration hur hon än gör. Hon fortsätter med att säga att detta tacklande ingår i strävan efter att bli en modern kvinna numera.

Det är inte bara att vara modern utan man måste ju kämpa lite för det också.

- Klara

6. Slutsats och diskussion

Denna uppsats utgick från frågeställningarna: *vilka föreställningar finns bland kvinnor i åldrarna 18-30 år kring att vara en modern respektive traditionell kvinna? Hur upplever, värderar och förhåller sig kvinnorna till dessa föreställningar?* Syftet var att undersöka hur föreställningar om den moderna respektive traditionella kvinnan framställs, upplevs och värderas av unga kvinnor idag, samt hur kvinnorna förhåller sig till föreställningarna. Detta för att se om jämställdhetsidealet kan ha bidragit till föreställningar om hur en kvinna ska vara och göra, och för att få en inblick i vad som kan uppfattas som avvikande.

I resultatet av denna studie framkom det att jämställdhetsidealet var tydligt närvarande i intervjupersonernas utsagor och att samtliga intervjupersoner värnar om jämställdhet mellan män och kvinnor. Dessutom beskrevs den traditionella kvinnan ofta i kontrast till den moderna kvinnan. Detta resultat kan bero på att jämställdhetsidealet kan anses vara eftersträvansvärt och att vissa intervjupersoner kan ha en bild av mig sedan innan. Intervjupersonerna kan därmed ha svarat på ett sätt de tror är "rätt". Dock syftade intervjupersonerna ofta på statistik och undersökningar, och visade på stor medvetenhet kring kvinnans position i samhället. De var dessutom inte medvetna om att jämställdhetsidealet undersöktes. Att påstå att de enbart svarade "rätt" kan utifrån dessa premisser anses vara något omotiverat. Intervjupersonernas dikotoma beskrivning av den moderna respektive traditionella kvinnan kan dessutom ha berott på frågans utformning i intervjuguiden. Dock gick denna beskrivning i enlighet med Ambjörnssons (2018) och Pomerantz, Raby och Stefaniks (2013) framställningar av den moderna respektive traditionella kvinnan, vilket kan tyda på att det är vanliga uppfattningar. Intervjupersonerna visade sig även ha en idealiserad föreställning om den moderna kvinnan som jämställd. Samtidigt påtalade intervjupersonerna att denna föreställning inte överensstämmer med samtidens verklighet, vilket visade på en temporalisering av moderniteten. Intervjupersonerna lade även ett ansvar på sig själva som individer, vilket Ahl et.al (2018) beskriver som en effekt av postfeministisk jämställdhetsdiskurs.

Det framkom även en enhetlig föreställning om att offentligheten är maktens arena och att det är där jämställdhet skapas. Intervjupersonernas syn på vad som skapar jämställdhet gick i enlighet med jämställdhetsidealet eftersom kvinnor ska ta del av offentligheten, ha jämställd arbetsfördelning samt ekonomisk självbestämmanderätt. Egenskaper som förknippades med

en traditionell kvinna ansågs dock vara avvikande från jämställdhetsidealet. Det kan bero på att den etablerade diskursen om hur makt och jämställdhet skapas har tagit sitt avstamp i historiskt kvinnoförtryck. Det kan vara en bidragande faktor till att vissa egenskaper, tillsammans med en biologiskt kvinnlig kropp och ett feminint genus, förknippas med rädsla och underordning i relation till män. Diskursen har även tagit sitt avstamp i ett kapitalistiskt och patriarkalt system, vilket också kan vara en bidragande faktor till varför offentligheten anses vara viktig ur ett makt- och jämställdhetsperspektiv.

Intervjupersonerna hade olika förhållningssätt till makt- och jämställdhetsdiskursen, där vissa kände förändringsbehov av sig själva och andra inte. Att förändra sig och inte förändra sig visade sig, i relation till det teoretiska ramverket, bli två sidor av samma mynt; det ena leder till reproduktion av vad som är makt, det andra leder till reproduktion av könsroller. Valet att förändra sig eller inte förändra sig blir i denna bemärkelse kontraproduktivt eftersom makten kommer på bekostnad av den privata sfären och tvärtom. Dock visar det på att intervjupersonernas medvetenhet kring kvinnors position i samhället och olika förhållningssätt kan vara en väg att balansera ut maktrelationer i samhället. Detta eftersom det då krävs att makten sipprar in i både den offentliga och privata sfären för att skapa verklig makt att forma samhället och sitt eget liv som Regeringskansliet (2019) beskriver. Dock hade samtliga intervjupersoner i denna studie påbörjad eller avslutad universitetsutbildning samt var födda i Sverige. Att påstå att deras olika förhållningssätt kan balansera ut maktrelationer kräver därmed ytterligare kunskap och analys av exempelvis socioekonomisk position.

6.1 Förslag på vidare forskning

Tidigt i processen kom insikten att det hade varit relevant att göra samma studie med män, där syftet hade varit att undersöka mäns föreställningar om en modern respektive traditionell man och hur de upplever, värderar och förhåller sig till dessa föreställningar. Det kan ge större insikt i hur den relationella makten ter sig, och kunnat påvisa skillnader och likheter i hur kvinnor och män påverkas av jämställdhetsidealet. En liknande studie med specifika grupper, såsom kvinnor med utländsk bakgrund eller kvinnor som är mamma på heltid, hade kunnat bidra till större förståelse för specifika grupper. Det hade även varit relevant att vidare undersöka hur jämställdhet och makt kan skapas på andra sätt än den diskurs som numera är etablerad. En sådan undersökning hade kunnat bidra till fler verktyg för jämställdhetsarbete.

8. Referenser

Ahl, Helene., Berglund, Karin., Pettersson, Katarina., Tillmar, Malin. (2018). "Women's entrepreneurship, neoliberalism and economic justice in the postfeminist era: A discourse analysis of policy change in Sweden." I *Gender, Work & Organization*. 2018;25, ss. 531–556. DOI: 10.1111/gwao.12269

Ambjörnsson, Fanny. (2018). *Tid att städa*. Stockholm: Ordfront förlag.

Bryman, Alan. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Upp., 2. Stockholm: Liber.

Bryman, Alan. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Uppl., 3. Stockholm: Liber.

Butler, Judith (1999). *Gender trouble*. New York: Routledge

Delphy, Christine (2016). *Close To Home - A Materialistic Analysis Of Women's Oppression*. Verso Books.

Drisko, James, och Maschi, Tina. (2015). *Content Analysis*. New York: Oxford University Press.

Eduards, Maud (2007). *Kroppspolitik: Om moder Svea och andra kvinnor*. Stockholm: Atlas Akademi.

Eldén, Sara. (2020). *Forskningsetik: vägval i samhällsvetenskapliga studier*. Lund: Studentlitteratur.

Eriksson, Maria & Gottzén, Lucas (2020). *BeGreppbart: Genus*. Stockholm: Liber.

Foucault, Michel (1980) "Truth and power". I *Power/knowledge: Selected interviews and other writings, 1972-1977*. New York: Pantheon Books. 109-133.

Foucault, Michel (1982), "The Subject and Power". I *Critical Inquiry, Vol. 8, No. 4*, s. 777-795. Chicago: The University of Chicago press.

Hammarén, Nils & Johansson, Thomas (2009). *BeGreppbart: Identitet*. Malmö: Liber.

Han, Byung-Chul (2016). *Trötthetssamhället*. Erzats.

Hirdman, Yvonne (1988). "Genussystemet – reflexioner kring kvinnors sociala underordning." I *Kvinnovetenskaplig tidskrift*, 8(3), ss. 49–63.

Jämställdhetsmyndigheten (2021). *Ett sekel av rösträtt och valbarhet: En uppföljning av det jämställdhetspolitiska delmålet en jämn fördelning av makt och inflytande*. Göteborg: Jämställdhetsmyndigheten.

Lauri, Johanna. (2021). *Feministiska fantasier: Mellan marknad och feminism*. Umeå: Umeå Universitet.

Lundahl, Mikela (2017). "Borde samtiden av-sekulariseras?". I Anders Burman och Lena Lennerhed (red.) *Samtider: perspektiv på 2000-talets idéhistoria*, ss. 161-178. Göteborg: Daidalos.

Petersson McIntyre, Magdalena (2021). *Commodifying feminism: Economic choice and agency in the context of lifestyle influencers and gender consultants*. Göteborg: Göteborgs Universitet.

Pomerantz, Shauna., Raby, Rebecca & Stefanik, Andrea (2013). "Girls Run The World? Caught between Sexism and Postfeminism in School". I *Gender & Society*. 27 (2), ss. 185-207. doi: 10.1177/0891243212473199

Regeringskansliet (2019). Faktablad: En feministisk regering. Stockholm: Regeringen. <https://www.regeringen.se/informationsmaterial/2019/03/en-feministisk-regering/> [Hämtad 21-3-22]

Rennstam, Jens & Wästerfors, David (2015). *Från stoff till studie: Om analysarbete i kvalitativ forskning*. Lund: Studentlitteratur.

Rosa, Hartmut. (2014). *Acceleration, modernitet och identitet: tre essäer*. Göteborg: Daidalos.

SCB (Statistiska Centralbyrån) (2019). *Obetalt arbete*. Stockholm: SCB. <https://www.scb.se/hitta-statistik/temaomraden/jamstallldhet/jamn-fordelning-av-det-obetalda-hem--och-omsorgsarbetet/obetalt-arbete/> [Hämtad 21-3-22]

SCB (Statistiska Centralbyrån) (2021). *Utbildningsnivå i Sverige*. Stockholm: SCB. <https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/utbildning-jobb-och-pengar/utbildningsniva-i-sverige/> [Hämtat 21-3-22]

SCB (Statistiska Centralbyrån) (2019). *Yrkesregistret med yrkesstatistik 2018: Yrkesstrukturen i Sverige*. Stockholm: SCB.
https://www.scb.se/contentassets/b49d7efc2653457f8179f18461d2bf38/am0208_2018a01_sm_am33sm2001.pdf [Hämtad 21-3-22]

Sohl, L. (2019). “It Is So Swedish That You Have to Work”. Returning Swedish Migrant Women’s Negotiations of Gender Equality and Heterosexuality. I *Nora—Nordic Journal of Feminist and Gender Research*, VOL. 27, NO. 2, ss. 80–95. Routledge: Taylor and Francis group.

Bilaga

Intervjuguide

Bakgrund till studien och vilka frågor som kommer ställas...

Förklaring av:

- samtycke
- anonymisering
- vad som kommer synas i uppsatsen
- frågorna är frivilliga att besvara
- information du inte vill ha med kommer tas bort
- rätten att ta tillbaka medverkan

Får jag spela in? Beskriv att den kommer transkriberas och sedan raderas.

Får jag anteckna?

Vid inspelning: återupprepa samtycke.

Bakgrundsfrågor:

Kön? Ålder? Sysselsättning? Utbildningsnivå? Stad? Ursprunglig stad? Relationsstatus (singel, sambo, särbo och homo/heterorelation)? Barn?

Vad är enligt dig en modern respektive traditionell kvinna?

Exempel: egenskaper, personlighet, ambitioner, drömmar, intressen, relationer t.ex. partner, vänner etc., familjeliv t.ex. hushållsarbete, barnomhändertagande, föräldraledighet, ekonomi.

Utifrån de svar du givit om vad som är en modern respektive traditionell kvinna; vad anser du dig själv vara?

- *Varför?*
- *I vilka/ har det funnits / finns det situationer där du känner dig som en modern kvinna? Hur känner du kring det?*
 - *Kan du prata öppet om det? Isf, till vem/vilka?*
- *I vilka/ har det funnits/ finns det situationer där du känner dig som en traditionell kvinna? Hur känner du kring det?*

- *Kan du prata öppet om det? Isf, till vem/vilka?*

Vad vill du helst vara; modern eller traditionell kvinna?

- *Varför? Syftar du på något specifikt?*
- *Hur känner du kring det?*

Vad upplever du är viktigast för andra att vara; modern eller traditionell kvinna?

- *Varför? Syftar du på något specifikt?*
- *Hur känner du kring det?*

Tror du andra ser dig som; en modern eller traditionell kvinna?

- *Som modern kvinna? Varför/varför inte?*
- *Som traditionell kvinna? Varför/ varför inte?*
- *Hur känner du kring det?*
- *Är det viktigt för dig hur andra ser dig? Varför/ varför inte?*
- *Anpassar du dig efter hur du tror att andra ser dig? Varför? Hur?*

Slutfrågor:

Är det okej om jag återkommer till dig om jag skulle ha några extra frågor?

Vill du ha den färdiga uppsatsen?